

B.7. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou, výroby a rekreácie

B.7.1. Návrh riešenia bývania

B.7.1.1. Súčasný stav a doterajší vývoj

B.7.1.1.1. Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov a bytov v Banskej Bystrici

V Banskej Bystrici sa počet obyvateľov a trvale obývaných bytov od roku 1970 vyvíjal nasledovne:

Tab. B.7.1.1.1-1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov, bytov a obložnosti v meste Banská Bystrica v rokoch 1970-2001

rok	počet obyvateľov	počet trvale obývaných bytov	počet obyv. / byt (obložnosť)
SĽDB 1970 (1. 12.)	44 749	12 670	3,53
SĽDB 1980 (1. 11.)	62 688	19 570	3,20
SĽDB 1991 (3. 3.)	83 698	28 598	2,93
SODB 2001 (26. 5.)	83 056	29 438	2,82

Zdroj: Historický lexikón obcí Slovenskej republiky 1970 - 2001, ŠÚ SR

Pri Sčítaní ľudu, domov a bytov v roku 1991 bolo v meste Banská Bystrica 5.283 trvale obývaných domov, v ktorých bolo 28.598 trvale obývaných bytov. 3.816 trvale obývaných bytov (13,3 %) sa nachádzalo v rodinných domoch.

Pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 5.456 trvale obývaných domov, z toho 3.711 domov (68,0 %) tvorili rodinné domy. Trvale obývaných bytov bolo 29.438, z toho sa v rodinných domoch nachádzalo 4.336 trvale obývaných bytov (14,7 %). Neobývaných domov bolo 599 a neobývaných bytov 1.890.

V roku 2001 bolo v Banskej Bystrici 33.124 cenзовých domácností (CD). Na 100 trvale obývaných bytov (TOB) pripadalo 112,5 cenзовých domácností. 112,5 CD / 100 TOB predstavuje 12,5 %-né spolunažívanie cenзовých domácností.

B.7.1.1.2. Veková štruktúra bytov

Veková štruktúra bytového fondu v Banskej Bystrici bola v r. 2001 dobrá. 18.264 bytov TOB, t. j. 62,1 % pochádzalo z obdobia výstavby v rokoch 1971-1990. V ďalšom desaťročí 1991-2001 bolo postavených iba 1.143 bytov, čo v roku 2001 predstavovalo 3,9 % z celkového počtu TOB. Z toho v rokoch 1996-2001 bolo postavených 629 bytov (2,1 % z celkového počtu bytov v Banskej Bystrici v r. 2001).¹

¹ Podrobnejšie údaje o vekovej štruktúre bytového fondu v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.2. Veková štruktúra bytového fondu (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

B.7.1.1.3. Kategorizácia bytov

Kvalitu bytového fondu charakterizuje aj jeho zatriedenie do 4 kategórií, ako ich charakterizuje a zisťuje ŠÚ SR pri Sčítaní obyvateľov, domov a bytov.

V r. 2001 bolo v Banskej Bystrici celkove 26.917 (t.j. 91,4 %) trvale obývaných bytov (TOB) v I. kategórii. Z celkového počtu TOB v rodinných domoch patrilo do I. kategórie 3.425 TOB (79 %), z celkového počtu TOB v bytových domoch patrilo do I. kategórie 23.210 TOB (93,9 %). Naproti tomu, v IV. kategórii sa nachádzalo 591 bytov, ktoré tvorili len 2,0 % z celkového počtu TOB v r. 2001.²

B.7.1.1.4. Veľkosť bytov

Z trvale obývaných bytov bola v r. 2001 z hľadiska veľkosti najpočetnejšie zastúpená kategória 3-izbových bytov (52,0 %), najmenej početná bola kategória 5 a viacizbových bytov (5,6 %).³

B.7.1.1.5. Bilancia bytového fondu

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 to už bolo 29.438 TOB, čo znamená, že v období rokov 1991-2001 sa postavilo 1.143 nových bytov.

Čistý prírastok bytov v rokoch 1991-2001 však tvoril len 840 bytov. Rozdiel medzi hrubým a čistým prírastkom bytov (303 bytov) predstavuje objem odpadu bytového fondu v intercenzálnom období 1991-2001.

B.7.1.1.6. Bytový fond v častiach mesta Banská Bystrica

B.7.1.1.6.1. Charakteristika obyvateľstva a bytového fondu podľa častí mesta a urbanistických obvodov v roku 2001

Územie mesta Banská Bystrica je rozdelené do 16 častí mesta, v ktorých bol v roku 2001 nasledujúci počet obyvateľov, bytov a domov:

Tab. B.7.1.1.6.1-1 Počet obyvateľov, bytov a domov v častiach mesta Banská Bystrica v roku 2001

Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byť (obložnosť)
		spolu	v rodin- ných domoch		
Banská Bystrica	83 056	29 438	4 336	5456	2,82
<i>I Banská Bystrica</i>	15 798	6 435	1 177	1537	2,46
<i>II Iliaš</i>	240	67	67	53	3,58
<i>III Jakub</i>	637	209	205	179	3,05
<i>IV Kostiviarska</i>	377	122	119	108	3,09
<i>V Kráľová</i>	31	8	2	4	3,88
<i>VI Kremnička</i>	466	150	147	137	3,11
<i>VII Majer</i>	342	100	35	33	3,42
<i>VIII Podlavice</i>	3 652	1 057	276	301	3,46

² Podrobnejšie údaje o kategorizácii bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

³ Podrobnejšie údaje o veľkosti bytov v meste Banská Bystrica v roku 2001 sú uvedené v analytickej časti ÚPN mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.3. Veľkosť a kategória bytov (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica – marec 2005).

Obec, časť obce, základná sídelná jednotka (diel ZSJ)	Počet obyvateľov	Trvale obývané byty		Počet domov	Počet obyv./byť (obložnosť)
		spolu	v rodin- ných domoch		
IX Radvaň	32 337	11 983	784	1338	2,70
X Rakytovce	537	148	100	97	3,63
XI Rudlová	11 710	3 787	211	378	3,09
XII Sásová	13 888	4 444	408	578	3,13
XIII Senica	680	161	123	116	4,22
XIV Skubín*	840	245	227	211	3,43
XV Šalková	1 094	381	345	290	2,87
XVI Uľanka	427	141	110	96	3,03
VIII/XIV Podlavice-Skubín*	4 492	1 302	503	512	3,45

Zdroj: Štatistický lexikón obcí Slovenskej republiky 2002, ŠÚ SR

Pozn.: * Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame zo štatistických dôvodov v jeden celok

Najväčšie časti mesta podľa počtu obyvateľov sú: I Banská Bystrica, IX Radvaň, XI Rudlová a XII Sásová. V roku 2001 v nich žilo v 73.733 obyvateľov, t. j. 88,8 % obyvateľov mesta, a koncentrovalo sa v nich 26.649 trvale obývaných bytov, t. j. 90,5 % z celkového počtu TOB mesta Banská Bystrica.⁴

B.7.1.1.6.2. Dynamika vývoja bytového fondu v častiach mesta a urbanistických obvodoch Banskej Bystrice

V roku 1991 bolo v Banskej Bystrici 28.598 trvale obývaných bytov, v roku 2001 už 29.438 TOB. V období rokov 1991-2001 sa zvýšil počet bytov o 840 b. j., z toho v rodinných domoch o 520 b. j.

V jednotlivých častiach mesta mala dynamika vývoja bytového fondu diferencovaný priebeh. Najväčšie prírastky trvale obývaných bytov zaznamenali časti mesta: IX Radvaň (340 b. j.), XII Sásová (157 b. j.), XI Rudlová (76 b. j.), VIII/XIV Podlavice-Skubín⁵ (61 b. j.), XV Šalková (54 b. j.), XIII Senica (36 b. j.) a I Banská Bystrica (30 b. j.). Menej ako 30 bytov pribudlo v častiach mesta III Jakub (28 b. j.), IV Kostiviarska (25 b. j.), XVI Uľanka (17 b. j.), X Rakytovce (14 b. j.) a VI Kremnička (12 b. j.).

Počet bytov sa v roku 2001 oproti roku 1991 znížil v častiach mesta II Iľiaš (-5 b. j.), V Kráľová (-3 b. j.) a VII Majer (-2 b. j.).⁶

B.7.1.1.7. Domový a bytový fond v záujmovom území Banskej Bystrice

⁴ Podrobná demografická charakteristika a prehľad bytového fondu Banskej Bystrice podľa urbanistických obvodov mesta za rok 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SLDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené

v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).

⁵ Časti mesta VIII Podlavice a XIV Skubín spájame v jeden celok.

⁶ Podrobný prehľad o dynamike vývoja bytového fondu podľa urbanistických obvodov mesta Banská Bystrica v r. 1991 a 2001 (stav k 3.3. 1991, SLDB a stav k 26.5. 2001, SODB) sú uvedené v analytickej časti Územného plánu mesta Banská Bystrica – Prieskumy a rozbor – kapitola D.1.10. Bytový fond podľa urbanistických obvodov Banskej Bystrice (AUREX, spol. s r.o. Bratislava – ARCH.EKO, spol. s r.o. B. Bystrica, marec 2005).

Vo vymedzenom záujmovom území Banskej Bystrice sa v r. 2001 nachádzalo 4.005 trvale obývaných domov, z toho 3.834 rodinných domov (95,7 %). Okrem toho bolo v záujmovom území aj 831 neobývaných domov.

V domovom fonde záujmového územia bolo 5.663 trvale obývaných bytov, z toho 4.513 (79,7 %) v rodinných domoch. V záujmovom území sa nachádzalo aj 986 neobývaných bytov.

Veková štruktúra trvale obývaných bytov v obciach záujmového územia mala horšiu skladbu v porovnaní s mestom Banská Bystrica, nakoľko byty postavené do roku 1945 tvorili 17,9 % (v Banskej Bystrici 5,2 %), byty z obdobia výstavby rokov 1946-1970 tvorili 39,0 % (v Banskej Bystrici 28,9 %) a byty z obdobia výstavby 1971-2001 tvorili 43,1 % (v Banskej Bystrici 66,0 %).

Vybavenosť bytov v obciach záujmového územia z hľadiska plošného štandardu bola v r. 2011 dobrá, v priemere dokonca lepšia ako v samotnom meste Banská Bystrica. Byty v obciach záujmového územia mali v priemere väčšiu výmeru obytnej plochy a viac obytných miestností v porovnaní s mestom Banská Bystrica, obývanosť bytov však bola lepšia v Banskej Bystrici, kde pripadalo 2,82 obyv./byt, zatiaľ čo v obciach záujmového územia až 3,05 obyv./byt.⁷

B.7.1.2. Bytový fond k r. 2015 a 2025 v meste Banská Bystrica pre 81.450 obyvateľov v r. 2025

Počet bytov a úbytok bytového fondu v Banskej Bystrici do r. 2025

Bilancia bytového fondu k roku 2015 a 2025 sumárne uvažuje potrebný počet bytov k výhľadovým obdobiam, predpokladaný úbytok bytového fondu a potrebný objem novej bytovej výstavby vo výhľadových obdobiach.

Počet bytov k rokom 2015 a 2025 vychádza z predpokladaného počtu obyvateľov k výhľadovým obdobiam a predpokladanej obložnosti bytov (počet obyv./byt).

Výhľadový počet obyvateľov Banskej Bystrice odvodený z demografických úvah bol stanovený

- pre rok 2015 83.210 obyvateľov,
- pre rok 2025 81.450 obyvateľov.

V roku 2001 obložnosť bytov v Banskej Bystrici vykazovala hodnotu 2,82 obyv./byt. Obložnosť bytov je závislá jednak od priemernej veľkosti cenových domácností, jednak od percenta spolunažívania cenových domácností. V roku 2001 pripadalo 112,5 CD / 100 TOB. Celkové tendencie sledujú trend tak znižovania priemernej veľkosti cenových domácností, ako aj znižovania percenta ich spolunažívania. V rámci týchto trendov je možné predpokladať, že obložnosť bytov v Banskej Bystrici bude

- v roku 2015 2,70 obyv./byt,
- v roku 2025 2,50 obyv./byt.

Na základe uvedených predpokladov o uvažovanom počte obyvateľov Banskej Bystrice k rokom 2015 a 2025, ako aj na základe uvažovanej obložnosti bytov k týmto časovým etapám, by mal byť v Banskej Bystrici nasledujúci počet bytov:

- rok 2015 30.820 bytov,
- rok 2025 32.600 bytov.

Úbytok bytového fondu je stanovený na základe vekovej štruktúry bytov a ich kategorizácie. Vekovú štruktúru bytov (byty podľa obdobia výstavby) a kategóriu bytov (I.-IV. kategória) zisťovalo v roku 2001 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov. Pre účely ÚPN mesta sa uvažuje s úbytkom bytov v Banskej Bystrici do roku 2025 v rozsahu 1.360 bytov.

⁷ Podrobná charakteristika bytového fondu v obciach záujmového územia podľa údajov SODB v roku 2001 je uvedená v kapitole D.1.9. Doplnujúcich prieskumov a rozborov záujmového územia pre ÚPN mesta Banská Bystrica (AUREX, s.r.o. Bratislava v spolupráci s ARCH.EKO, s.r.o. B. Bystrica, október 2006).

B.7.1.3. Bytový fond pre návrh do roku 2025**B.7.1.3.1. Potreba novej bytovej výstavby v Banskej Bystrici do roku 2025**

Pôvodne na základe schváleného zadania uvažoval ÚPN mesta Banská Bystrica s rozvojom do roku 2025 pre cca 100.000 obyvateľov. V dôsledku viacerých obmedzení (ochrana poľnohospodárskej a lesnej pôdy, limity dopravy a technickej infraštruktúry a pod.) bolo možné na území mesta na reálne disponibilných plochách umiestniť len 8.454 nových bytov, čo predstavuje byty pre cca 21.135 obyvateľov.

Pri výpočte potreby bytov do roku 2025 vychádza ÚPN mesta z uvažovanej obložnosti bytov k roku 2025 zhodne s reálnym nápočtom, t.j. 2,50 obyv./byt. Zhodne s reálnym nápočtom predpokladá taktiež úbytok bytového fondu v rokoch 2001-2025 v rozsahu 1.360 bytov.

Nároky na novú bytovú výstavbu v rokoch 2001-2025 vyplývajú z nasledujúceho prehľadu:

• uvažovaný počet obyvateľov v roku 2025	94.597 obyvateľov
• obložnosť bytov v roku 2025	2,50 obyv. / byt
• počet bytov v roku 2025	37.893 bytov
• počet bytov v roku 2001	29.438 bytov
• odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025	1.360 bytov
• potreba novej bytovej výstavby	9.815 bytov
v tom:	
• náhrada za odpad bytov	1.360 bytov
• dokončená výstavba v r. 2001-2009	1.361 bytov
• navrhovaná nová bytová výstavba po r. 2009	8.454 bytov

Ak by malo byť v roku 2025 v Banskej Bystrici do 100.000 obyvateľov, vyžaduje si to postaviť do cieľového roku 9.815 bytov, čo by znamenalo výstavbu priemerne 409 bytov ročne od roku 2001 po dobu 24 rokov (priemerne ročne 4,15 bytov na 1.000 obyvateľov).

B.7.1.3.2. Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica k roku 2025

Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica vychádza zo stanoveného hypotetického počtu obyvateľov mesta do 100.000 k roku 2025.

Odpad bytového fondu v rokoch 2001-2025 uvažujeme zhodne s nápočtom pre 81.450 obyvateľov v rozsahu 1.360 bytov a obložnosť bytov k roku 2025 taktiež zhodne v počte 2,50 obyv./byt.

Urbanistické riešenie predpokladá, že celkový objem novej bytovej výstavby po roku 2009 (8.454 bytov) sa uskutoční v rozsahu: formou bytových a polyfunkčných bytových domov 6.436 b.j. (76,1 %) a formou rodinných domov 2.018 bytov (23,9 %).

Nová bytová výstavba by sa do roku 2025 mala sústreďovať najmä v častiach mesta: IX Radvaň (23,0 %), I Banská Bystrica (22,1 %), XI Rudlová (12,5 %), resp. IV Kostiviarska (10,8 %) a VI Kremnička (10,1 %). S novou bytovou výstavbou ÚPN mesta neuvažuje v časti mesta III Jakub.

Formou bytových a polyfunkčných bytových domov by sa nová bytová výstavba mala realizovať najmä v častiach mesta I Banská Bystrica (1.612 b. j.), IX Radvaň (1.193 b. j.) a XI Rudlová (1.018 b. j.). V ďalších častiach mesta by sa bytová výstavba formou bytových a polyfunkčných domov mala realizovať takto: ČM IV Kostiviarska (800 b. j.), ČM VI Kremnička (521 b. j.), ČM XII Sásová (414 b. j.), ČM X Rakytovce (294 b. j.), ČM XIV Skubín (260 b. j.) a ČM XIII Senica (176 b. j.), v ostatných častiach mesta už len v obmedzenom rozsahu: ČM V Kráľová (80 b. j.), ČM VIII Podlavice (36 b. j.) a ČM VII Majer (20 b. j.). S výstavbou formou bytových a polyfunkčných bytových domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM II Iliáš, ČM III Jakub a ČM XV Šalková.

Formou rodinných domov by sa bytová výstavba mala realizovať najmä v časti mesta IX Radvaň (739 b. j. – až 37,1 %). Významnejšie lokality pre rodinné domy uvažuje ďalej

ÚPN mesta v častiach mesta VI Kremnička (331 b. j.), I Banská Bystrica (257 b. j.), X Rakytovce (209 b. j.), XII Sásová (147 b.j.) a Kostiviarska (112 b.j.). V ostatných častiach mesta uvažuje ÚPN mesta už len s obmedzenou výstavbou rodinných domov v rozsahu: XIV Skubín (54 b. j.), XV Šalková (43 b. j.), XI Rudlová (42 b. j.), XVI Uľanka (30 b. j.), VIII Podlavice (27 b.j.), a II Iľiaš (17 b.j.). S výstavbou formou rodinných domov nepočíta ÚPN mesta do r. 2025 v ČM III Jakub, ČM V Kráľová, ČM VII Majer a ČM XIII Senica.

Celkový prehľad o dynamike pohybu bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica v rokoch 2001-2025 uvádzame v nasledujúcich tabuľkových prehľadoch:

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025

Časť mesta		počet obyvateľov	počet TOB v r. 2001		počet obyvateľov / byt		počet obyvateľov	počet bytov
číslo	názov	r. 2001	spolu	v RD	r. 2001	r. 2025	r. 2025	r. 2025
I	Banská Bystrica	15 798	6 435	1 177	2,46	2,35	20 170	8 586
II	Iľiaš	240	67	67	3,58	3,19	246	77
III	Jakub	637	209	205	3,05	2,50	452	181
IV	Kostiviarska	377	122	119	3,09	2,50	2 560	1 023
V	Kráľová	31	8	2	3,88	3,00	261	87
VI	Kremnička	466	150	147	3,11	2,70	2 775	1 027
VII	Majer	342	100	35	3,42	2,70	284	105
VIII/XIV	Podlavice - Skubín	4 492	1 302	503	3,45	2,70	4 298	1 589
IX	Radvaň	32 337	11 983	784	2,70	2,50	35 069	14 039
X	Rakytovce	537	148	100	3,63	3,00	2 016	672
XI	Rudlová	11 710	3 787	211	3,09	2,50	12 046	4 818
XII	Sásová	13 888	4 444	408	3,13	2,50	12 206	4 885
XIII	Senica	680	161	123	4,22	3,50	977	279
XV	Šalková	1 094	381	345	2,87	2,30	872	379
XVI	Uľanka	427	141	110	3,03	2,50	365	146
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	29 438	4 336	2,82	2,50	94 597	37 893

Zdroj: r. 2001 - SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX, spol. s r.o.

Pozn.: TOB - trvale obývané byty, RD - rodinné domy, počet obyvateľov / byt = obložnosť

Tab. B.7.1.3.2-1 Bilancia bytového fondu v častiach mesta Banská Bystrica do roku 2025 (pokračovanie)

Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		
číslo	názov	r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu
01	Banská Bystrica	525	787	20	807	1 612	257	1 869	2 399	277	2 676
02	Iľiaš	7	0	0	0	0	17	17	0	17	17
03	Jakub	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0
04	Kostiviarska	21	0	10	10	800	112	912	800	122	922
05	Kráľová	1	0	0	0	80	0	80	80	0	80
06	Kremnička	21	16	30	46	521	331	852	537	361	898
07	Majer	15	0	0	0	20	0	20	20	0	20
08/14	Podlavice-Skubín	110	0	20	20	296	81	377	296	101	397
09	Radvaň	263	227	150	377	1 193	749	1 942	1 420	899	2 319
10	Rakytovce	21	0	42	42	294	209	503	294	251	545
11	Rudlová	74	30	15	45	1 018	42	1 060	1 048	57	1 105
12	Sásová	125	0	5	5	414	147	561	414	152	566
Časť mesta		Odpad bytového fondu	Dokončená výstavba v r. 2001-2009			Navrhovaná nová bytová výstavba v r. 2009-2025			Nová bytová výstavba 2001 - 2025 celkom		

číslo	názov	r.2001 - 2025	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu	BD/PD	RD	spolu
13	Senica	58	0	0	0	176	0	176	176	0	176
15	Šalková	45	0	0	0	0	43	43	0	43	43
16	Uľanka	46	0	9	9	12	30	42	12	39	51
BANSKÁ BYSTRICA spolu		1 360	1 060	301	1 361	6 436	2 018	8 454	7 496	2 319	9 815

Zdroj: dokončená výstavba v r. 2001-2009 – evidencia MsÚ v Banskej Bystrici, referát matriky a evidencie, aktualizácia podľa údajov MsÚ – OvaŽP – stavebného úradu k 11.1. 2010; ostatné – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

Pozn.: BD/PD – bytové a polyfunkčné bytové domy, RD – rodinné domy

V častiach mesta Banská Bystrica by sa následne počet obyvateľov a bytov vyvíjal takto:

Tab. B.7.1.3.2-2 Prírastky (úbytky) počtu obyvateľov a bytov v častiach mesta Banská Bystrica v r. 2001-2025

Časť mesta		počet obyvateľov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025	počet bytov		prírastok (úbytok) 2001 - 2025
číslo	názov	r. 2001	r. 2025		r. 2001	r. 2025	
01	Banská Bystrica	15 798	20 170	4 372	6 435	8 586	2 151
02	Iľiaš	240	246	6	67	77	10
03	Jakub	637	452	-185	209	181	-28
04	Kostiviarska	377	2 560	2 183	122	1 023	901
05	Kráľová	31	261	230	8	87	79
06	Kremnička	466	2 775	2 309	150	1 027	877
07	Majer	342	284	-58	100	105	5
08/14	Podlavice - Skubín	4 492	4 298	-194	1 302	1 589	287
09	Radvaň	32 337	35 069	2 732	11 983	14 039	2 056
10	Rakytovce	537	2 016	1 479	148	672	524
11	Rudlová	11 710	12 046	336	3 787	4 818	1 031
12	Sásová	13 888	12 206	-1 682	4 444	4 885	441
13	Senica	680	977	297	161	279	118
15	Šalková	1 094	872	-222	381	379	-2
16	Uľanka	427	365	-62	141	146	5
BANSKÁ BYSTRICA spolu		83 056	94 597	11 541	29 438	37 893	8 455

Zdroj: r. 2001 – SODB 2001, ŠÚ SR; r. 2025 – vlastné výpočty AUREX spol. s r.o.

B.7.2. Návrh riešenia občianskeho vybavenia so sociálnou infraštruktúrou

B.7.2.1. Sociálne vybavenie (verejný sektor)

Sociálne vybavenie predstavuje tie aktivity, ktoré zabezpečujú sociálne potreby obyvateľov Banskej Bystrice ako aj obyvateľov jej širšieho zázemia. Mesto plní významnú funkciu pri zabezpečovaní potrieb v oblasti výchovy a vzdelávania, zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti, ako i podmienok kultúrno-spoločenskej činnosti a podmienok telesnej kultúry.

Rozvoj jednotlivých systémov sociálneho vybavenia navrhuje ÚPN mesta Banská Bystrica nasledovne:

B.7.2.1.1. Školstvo a výchova

V meste Banská Bystrica sú vytvorené podmienky pre vzdelávanie detí a mládeže od systému predškolskej výchovy až po vysokoškolské vzdelanie, s doplnkovými zariadeniami mimoškolskej výchovnej činnosti.

Z územného hľadiska vytvárajú viaceré školské zariadenia rozsiahlejšie plošné areály ako aj funkčno-priestorové zoskupenia, ktoré sa v ÚPN mesta prejavujú ako samostatné funkčné plochy školstva, resp. ako súčasť polyfunkčných zón občianskeho vybavenia, a to najmä:

- rozsiahlejšia sústava areálov škôl (vysokej - UMB, stredných škôl) po oboch stranách Tajovského ul. v ČM I Banská Bystrica,
- areál UMB a stredných škôl nad Komenského ul. s návrhom na doplnenie,
- areál UMB a príľahlej základnej školy na Ďumbierskej ulici v ČM XII Sásová s návrhom na rozšírenie,
- areál materskej a základnej školy na Magurskej ul. v ČM XII Sásová,
- bývalý areál ASR v ČM V Kráľová uvažovaný pre potreby vysokého, prípadne aj stredného školstva,
- prípadne školské zariadenia v rámci polyfunkčného areálu Kostiviarska - lom (ČM IV Kostiviarska) a areálu výstaviska na území bývalej Smrečiny (ČM I Banská Bystrica).

B.7.2.1.1.1. Materské školy

Predškolskú starostlivosť v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 zabezpečovalo 29 zariadení, ktoré navštevovalo 2.072 detí (stav k 15.9. 2010), pričom oproti predchádzajúcemu šk.r. 2009/2010 došlo k miernemu nárastu počtu detí v MŠ (nárast o 81 detí).

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo s rušením, resp. zlučovaním materských škôl, najmä vzhľadom na ich plnú vyťaženosť, niektoré predtým zrušené zariadenia však prenajíma. Od šk. roku 2005/2006 vychádza mesto pri rozhodovaní o materských školách z aktuálnych demografických prognóz, finančných možností a ich racionálneho využívania, ako aj z požiadaviek obyvateľov.

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v MŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s ich nahrádzaním menšími súkromnými materskými školami zriaďovanými v miestach zvýšeného záujmu. Pri zriaďovaní súkromných materských škôl je potrebné prednostne využívať účelovo a dispozične vyhovujúce priestory bývalých štátnych predškolských zariadení.

Vzhľadom na navrhovanú výstavbu formou bytových a polyfunkčných bytových domov uvažuje ÚPN mesta so vznikom ďalších nových zariadení najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhľade aj v ČM II Iliáš.

Nároky z ostatných rozvojových lokalít bývania navrhuje ÚPN mesta saturovať v jestvujúcich zariadeniach.⁸

B.7.2.1.1.2. Základné školy

Základné vzdelanie v meste Banská Bystrica v školskom roku 2010/2011 poskytovalo 19 zariadení základných škôl (ZŠ) a 3 základné umelecké školy (ZUŠ), z toho v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica bolo 14 ZŠ a 1 ZUŠ.

Mesto Banská Bystrica doposiaľ neuvažovalo (ani v najbližších rokoch neuvažuje) s rušením ZŠ napriek pokračujúcemu znižovaniu počtu žiakov. Pre najbližšie obdobie uvažuje v rámci mesta so stagnujúcim počtom do cca 7.500 žiakov v ZŠ (k 15.9. 2010 navštevovalo ZŠ 5.924 žiakov, z toho bolo 11 žiakov v nultom ročníku, 2.638 v 1.-4. ročníku a 3.275 v 5.-9. ročníku ZŠ).

ÚPN mesta počíta pri základnom (reálnom) počte 81.450 obyvateľov v návrhovom roku 2025 skôr s úbytkom počtu miest v ZŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, počíta však s možnosťou vzniku ďalších súkromných škôl (cirkevné, športové, a pod.).

⁸ V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v MŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v MŠ v jednotlivých lokalitách.

Do r. 2025 uvažuje s možnosťou vzniku ZŠ najmä v ČM IX Radvaň, ČM I Banská Bystrica, ČM XI Rudlová, vo výhlade aj v ČM II Iliáš, pokiaľ sa nepreukáže ako rentabilnejšie využitie jestvujúcich zariadení v iných častiach mesta.⁹

Pri väčších OS rodinných domov počíta s využitím jestvujúcich zariadení, resp. zariadení v blízkych OS s bytovými a polyfunkčnými bytovými domami, a to aj pri zvýšených dochádzkových vzdialenostiach.

K 15.9.2010 študovalo na troch ZUŠ v meste Banská Bystrica 2.397 žiakov, z čoho bolo do štúdia pre dospelých zapojených 168 osôb. So zariadeniami ZUŠ počíta ÚPN mesta v rámci jestvujúcich ZŠ, centier voľného času alebo samostatne v rámci plôch bývania, polyfunkčných zón bývania a OV, ako aj plôch občianskeho vybavenia s prednostným využitím jestvujúcich zariadení vo vyhovujúcej dochádzkovej vzdialenosti.

S lokalizáciou špecializovanej športovej školy ako s jednou z možností jej umiestnenia uvažuje ÚPN mesta v rámci navrhovaného využitia územia priliehajúceho k bývalému lomu Kostiviarska s nadväznosťou na výhľadový športovo-rekreačný areál.

B.7.2.1.1.3. Stredné školy

Stredné školstvo v školskom roku 2010/2011 reprezentovalo v meste Banská Bystrica celkom 18 zariadení, a to v nasledovných 3 hlavných formách:

- gymnáziá – celkove 7 (z toho 4 všeobecné, 2 cirkevné, 1 športové),
- SOŠ – celkove 9 (z toho 2 obchodné akadémiie - OA, 1 stredná priemyselná škola - SPŠ, 3 stredné odborné školy – SOŠ, 1 stredná zdravotnícka škola - SZŠ) a 2 spojené školy - SOŠ,
- 1 konzervatórium.

Z hľadiska väzby na obytné územie je možné v ČM XII Sásová uvažovať s funkčnou zmenou niektorej základnej školy na gymnázium. V súvislosti so zmenou funkcie bývalých kasární ASR v ČM V Kráľová ráta ÚPN mesta s ich čiastočným využitím aj pre stredné školstvo.

Pre konzervatórium (so súčasným nedostatkom priestorov) navrhuje ÚPN mesta zabezpečiť objekt v rámci centrálnych polyfunkčných mestských blokov, resp. v novo navrhovaných polyfunkčných zónach. Jednou z možností je aj využitie bývalých výrobných objektov v centrálnej časti mesta v súvislosti s ich postupnou likvidáciou.

ÚPN mesta počíta v súlade s navrhovaným rozvojom výroby do r. 2025 aj s novou väčšou SOŠ technického charakteru v navrhovanom priemyselnom parku Majer - Šalková, výhľadovo aj s novou SOŠ hotelovou v rámci rozvoja turistických služieb v bývalom areáli Smrečiny (väzba na navrhované výstavisko - významný cieľ turizmu) resp. s ďalšími SOŠ podľa aktuálnych potrieb v rámci vymedzených funkčných plôch a podľa platných funkčných regulatívov.

B.7.2.1.1.4. Špeciálne školy

Zo špeciálneho školstva sa v Banskej Bystrici v súčasnosti nachádzajú 3 špeciálne MŠ, 2 špeciálne ZŠ, 1 praktická škola a 1 odborné učilište internátne.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich počet alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb.

B.7.2.1.1.5. Doplnkové vzdelávacie zariadenia

⁹ V súčasnosti neexistujú štandardy určujúce počet miest v ZŠ na 1.000 obyvateľov, preto ÚPN mesta ani nestanovuje počet zariadení a počet miest v ZŠ v jednotlivých lokalitách.

Na území mesta Banská Bystrica zabezpečuje doplnkové vzdelávanie detí a mládeže 8 centier voľného času, 3 školské strediská záujmovej činnosti, 21 školských klubov detí, 3 jazykové školy a 2 centrá špeciálnopedagogického poradenstva.

ÚPN mesta so zachovaním týchto zariadení v návrhovom období počíta s tým, že ich kapacity alebo skladba budú modifikované podľa aktuálnych potrieb mesta a koncepcií rezortu školstva.

B.7.2.1.1.6. Vysoké školy

V meste Banská Bystrica sa zo zariadení vysokého školstva nachádzajú 2 vysoké školy (univerzita Mateja Bela so 6 fakultami a Akadémia umení s 3 fakultami). Okrem nich má v Banskej Bystrici detašované pracovisko aj Slovenská zdravotnícka univerzita (SZU) v Bratislave – Fakulta zdravotníctva Banská Bystrica SZU, Ústav rómskych európskych štúdií (ÚREŠ) Sv. Sára de Marseille Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety (VŠZaSP) a Bankovní institut vysoká škola, zahraničná vysoká škola Banská Bystrica (BIVŠ). Problémom takmer všetkých univerzít a vysokých škôl je ich priestorová roztrieštenosť do viacerých areálov, resp. objektov.

S ohľadom na existujúcu situáciu urbanisticko-technického a priestorového usporiadania UMB v podobe bipolárneho systému, ktorý sa v minulosti vyvinul, kladie koncepcia ÚPN mesta osobitný dôraz na perspektívny vývoj v súčasných póloch lokalizovaných na Podlavickej ceste a Jesenskom vršku - Ružová ulica. Vzhľadom na to, že oba súčasné póly vykazujú kladné aj záporné hodnoty priestorových dispozícií, uvažuje koncepcia ÚPN mesta s umiestnením hlavného centra UMB v lokalite v okolí Tajovského ulice v rámci Podlavickej vybavenostnej radiály a zároveň ako v priestoroch Jesenský vršok – Stráže s prepojením na existujúci areál na Ružovej ulici (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra).

ÚPN mesta navrhuje predovšetkým

- vybudovanie hlavného centra Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v lokalite v okolí Tajovského ulice v ČM I Banská Bystrica formou prestavby športového areálu UMB na zariadenia súvisiace s potrebami hlavného centra ako aj využitím okolitých disponibilných priestorov, prípadne zmenou využitia existujúcich zastavaných plôch s ohľadom na limitujúce priestorové pomery tejto lokality,
- vytvorenie uceleného vysokoškolského komplexu na Jesenskom vršku, Strážach a Ružovej ulici v ČM I Banská Bystrica a ČM XII – Sásová (ako rozvojovej fázy jednopólového univerzitného centra), a to prepojením areálu na Jesenskom vršku ponad severný cestný obchvat s lokalitou Stráže medzi železničnou traťou a súčasnou zástavbou ČM XII Sásová, ako aj s existujúcim areálom UMB na Ružovej ulici, ktorého koncepcia umožňuje perspektívne rozširovanie a budovanie centra,
- dobudovanie areálu Akadémie umení v rámci vlastného areálu na Kollárovej ul.,
- využitie bývalého areálu ASR v ČM V Kráľová pre potreby detašovaných pracovísk SZU v Bratislave, resp. iných vysokých škôl / univerzít podľa aktuálnej potreby.

B.7.2.1.1.7. Ostatné zariadenia školstva

Ostatné zariadenia školstva sú v meste Banská Bystrica reprezentované 9 domovmi mládeže pre potreby stredného školstva a 6 vysokoškolskými internátmi. Podľa analýz mesta nie sú tieto zariadenia v súčasnosti dostatočne využité.

Vzhľadom na vyššie uvedené nepočíta ÚPN mesta s novými plochami pre tento druh školských výchovno-vzdelávacích zariadení. Navrhuje však, aby sa počet domov mládeže a vysokoškolských internátov v návrhovom období ÚPN neznižoval a aby sa počítalo s ich rekonštrukciou tak, aby z hľadiska ochrany zdravia poskytovali vyhovujúce podmienky pre ubytovanie študentov v meste Banská Bystrica, avšak v súlade s konkrétnou situáciou a podľa možností a koncepcie zriaďovateľov.

B.7.2.1.2. Zdravotníctvo

Trendy zdravotníctva smerujú k podpore prevencie, udržiavaniu a obnove zdravia, edukácii, a tiež k rozvoju všeobecnej ambulantnej starostlivosti, ktorá má charakter jednotlivých všeobecných ambulancií pre dospelých, pre deti a dorast, ako aj k rozvoju komplexných zdravotných stredísk, zdravotníckych centier a verejných lekární.

Zdravotnú a ošetrovateľskú starostlivosť obyvateľom mesta a spádovej oblasti zabezpečujú predovšetkým samostatné ambulancie všeobecnej (pre dospelých, pre deti a dorast) a špecializovanej ambulantnej starostlivosti (gynekologickej a zubno-lekárskej starostlivosti) rovnomerne rozložené na území mesta buď ako samostatné objekty, alebo ako zostaviteľné zariadenia v objektoch rodinných/bytových domov alebo v polyfunkčných objektoch/centrách, 2 polikliniky (Poliklinika na Hornej ul. 60 a Poliklinika NovaMed spol. s r.o.), medicínske centrum ZDRAVOMED, 2 všeobecné nemocnice (Fakultná NsP F. D. Roosevelta a Detská fakultná nemocnica s poliklinikou), 3 špecializované nemocnice (Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s., Centrum pre liečbu drogových závislostí, Mammacentrum sv. Agáty ProCare¹⁰, a.s.), 3 agentúry domácej ošetrovateľskej starostlivosti, verejné lekárne, pobočky verejných lekární, výdajne zdravotníckych pomôcok, výdajne audioprotetických a ortopedicko-protetických zdravotníckych pomôcok, 1 hospic a mobilný hospic (Dom Božieho milosrdenstva, n.o.), zariadenia spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek a viaceré špecializované zdravotnícke zariadenia.

V územnom priemete je potrebné počítať so zabezpečením ambulantnej zdravotnej starostlivosti v podobe zdravotných stredísk/centier rozložených rovnomerne na celom území mesta, predovšetkým v území so sústredeným obyvateľstvom, pričom je potrebné brať ohľad aj na obyvateľstvo bývajúce v územiach s inými primárnymi funkciami a v okrajových častiach mesta. Ide najmä o zabezpečenie komplexnej zdravotníckej starostlivosti v ČM I Banská Bystrica - centre mesta (2 strediská), v ČM IX Radvaň (2 strediská – Fončorda, Radvaň-juh), v ČM XI Rudlová a ČM XII Sásová, výhľadovo aj v ČM II Iliáš. Viaceré ambulancie neštátneho a súkromného charakteru budú však rozptýlené podľa princípu ponuky/dopytu na území celého mesta. Pôjde najmä o ambulancie všeobecných, prípadne aj odborných lekárov. Počet ambulancií sa podľa súčasného stavu javí byť dostatočný, a to aj pre výhľad. Potreba zvýšenia počtu je u pediatrov, resp. v súlade s celkovým trendom u psychológov a psychiatrov.¹¹

Väčšie monofunkčné plochy zdravotníctva reprezentujú na území mesta najmä:

- areál Fakultnej nemocnice s poliklinikou F. D. Roosevelta (ČM I Banská Bystrica), ktorého súčasná lôžková kapacita (1.204 lôžok podľa PaR z r. 2005) je postačujúca aj pre výhľad (ŠMVO uvažujú so štandardom 1,5 lôžok/1.000 obyv., čo pre okruh 0,5 až 1 milión obyvateľov predstavuje kapacitu 750 - 1.500 lôžok),
- starý nemocničný areál na ul. Cesta k nemocnici (ČM I Banská Bystrica), v ktorom je situovaný aj Stredoslovenský ústav srdcových a cievnych chorôb, a.s.,
- poliklinika na Hornej ul. (ČM I Banská Bystrica).

So zachovaním týchto areálov ÚPN mesta v návrhovom období počíta. S umiestnením niektorých súčasných izolovaných zariadení (napr. denné očné a rehabilitačné sanatórium) počíta ÚPN mesta prednostne vo vyššie uvedených monofunkčných areáloch z dôvodu efektívneho využitia ich plochy, pričom v týchto areáloch počíta podľa možnosti aj s umiestňovaním novovytvorených zariadení. S niektorými špecializovanými zariadeniami počíta ÚPN mesta v rámci iných funkčných plôch (zdravotné strediská Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, ambulancie ASR a pod.).

B.7.2.1.3. Sociálna starostlivosť

¹⁰ Zdravotnícke zariadenie Mammacentrum sv. Agáty ProCare, a.s. v novootvorenom Polyfunkčnom dome Moyses pri Dom-e Božieho Milosrdenstva v lokalite Belveder je prvou špecializovanou nemocnicou na diagnostiku a liečbu nádorových ochorení prsníka na Slovensku. Súčasťou komplexu je aj súbor ďalších ambulancií, lekáreň a kaplnka.

¹¹ Pozn.: plochy zdravotníckej starostlivosti sú v grafickej časti zahrnuté do plôch občianskeho vybavenia (okrem veľkých monofunkčných areálov zdravotníctva) a plôch obytnej zástavby (v prípade rozptylu).

B.7.2.1.3.1. Zariadenia sociálnych služieb

Na základe princípu solidarity sú verejnoprospešné sociálne (a zdravotnícke) služby orientované na človeka a zabezpečujú, že občania môžu efektívne využívať svoje základné práva a vysokú úroveň sociálnej ochrany, a posilňujú aj sociálnu a územnú jednotu. Ich poskytovanie, vývoj a modernizácia je v plnom súlade s dosahovaním cieľov stanovených lisabonským zasadáním Rady Európy v marci 2000.

V zmysle platného zákona o sociálnych službách¹² sociálne služby podľa druhu sú :

- a) sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v zariadeniach (nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
- b) sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života, poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu),
- c) sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, sprievodcovská služba a predčitateľská služba, tlmočnická služba, sprostredkovanie tlmočnickej služby, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),
- d) sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- e) podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, poskytovanie sociálnej služby v integračnom centre, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, poskytovanie sociálnej služby v pracovni, poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny).

Podľa ŠMVO – Metodická príručka pre obstarávateľov a spracovateľov územnoplánovacej dokumentácie – aktualizácia (Bratislava 2009) sa pre mesto veľkosti Banskej Bystrice do 100.000 obyvateľov odporúča zastúpenie nasledujúcich zariadení sociálnych služieb: zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, denný stacionár, opatrovateľská služba, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania, denné centrum, integračné centrum, jedáleň, pracovňa a stredisko osobnej hygieny.

V súčasnosti zriaďujú a prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb orgány miestnej a regionálnej samosprávy¹³ a neverejní poskytovatelia. Neštátne subjekty tak dopĺňajú sieť

¹² V dobe spracovania ÚPN mesta Banská Bystrica zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

¹³ Podľa § 80 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách obec, okrem iného, poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie 1. sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre, 2. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, 3. opatrovateľskej služby, 4. prepravnej služby, 5. odľahčovacej služby, 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa. Obec zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár. Obec môže zriaďovať, zakladáť a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona.

Podľa § 81 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách vyšší územný celok, okrem iného, zabezpečuje poskytovanie: 1. sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v zariadení podporného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre, 2. tlmočnickej služby. Vyšší územný celok zároveň zriaďuje, zakladá a kontroluje útulok, domov na pol ceste, zariadenie núdzového bývania,

štátnych a obecných poskytovateľov sociálnych služieb na základe slobody výberu druhu poskytovanej sociálnej služby, resp. sociálnych aktivít.

Mesto Banská Bystrica poskytuje služby:

- krízovej intervencie t.j. sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb,
- dlhodobej starostlivosti t.j. sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Banská Bystrica sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:¹⁴

1. Zariadenia sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti:

- Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím Jeseň, Internátna 10, kapacita zariadenia: 81 miest,
- KOMUCE – Zariadenie pre seniorov a občanov so zdravotným postihnutím v objekte Komunitného multifunkčného centra (KOMUCE) na Krivánskej ul. č. 16-26, kapacita zariadenia: 48-96 b.j.,
- KOMUCE – Koordinačné centrum, opatrovateľská sužba, Robotnícka ul. 12,
- Zariadenie podporovaného bývania – mesto Banská Bystrica, kapacita ZPB: 10 bytov na Internátnej č. 10 a 48 bytov na Krivánskej č. 16-26 v objekte Komunitného multifunkčného centra,
- Zariadenie opatrovateľskej služby:
 - ZOS na ul. Družby 25, celková kapacita: 11 miest (ZOS je rozdelené na dva nebytové priestory, a to: nebytové priestory s kapacitou 8 klientov a nebytové priestory pre klientov s gerontopsychiatrickým ochorením s kapacitou 3 miesta),
 - ZOS na Krivánskej ul. č. 16-26, celková kapacita 13 miest (z toho ZOS na Krivánskej ul. č. 16 – 6 miest a ZOS na Krivánskej ul. č. 26 – 7 miest),
- Stredisko sociálnych služieb v ČM I Banská Bystrica, UO Uhlisko spája v 2 prevádzkach dva druhy zariadení, a to Zariadenie opatrovateľskej služby a Denný stacionár:
 - prevádzka na ulici Na Uhlisku 1, kapacita: 4 klienti v Dennom stacionári a 6 klientov v ZOS – týždennom pobyte,
 - prevádzka na Ul. 9. mája 74, kapacita: 5 klientov v bezbariérových priestoroch Denného stacionára a 14 klientov v ZOS – týždennom pobyte (vrátane chráneného pracoviska s terapeuticko-relaxačnou miestnosťou,
- Rehabilitačné služby mesta v dvoch prevádzkach, a to:
 - Zariadenie pre seniorov Jeseň, Internátna 10 (ČM IX Radvaň),
 - Zariadenie pre seniorov KOMUCE, Krivánska 20 (ČM XII Sásová),
- Denné centrá v počte 11 (v ČM I Banská Bystrica, ČM VI Kremnička, ČM VIII Podlavice, ČM IX. Radvaň a ČM XII Sásová),
- Mestské detské jasle v ČM I Banská Bystrica, kapacita zariadenia: 75 detí.

2. Zariadenia sociálnych služieb krízovej intervencie:

- Domov na polceste TYMIÁN, Majerská cesta 63, kapacita zariadenia – 6 miest,
- Zariadenie núdzového bývania pre rodiny s deťmi KOTVA, Mičinská cesta č. 19, kapacita zariadenia – 28 miest,¹⁵

zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, zariadenie podporovaného bývania, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a integračné centrum. Vyšší územný celok môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách

¹⁴ Zdroj údajov: internetová stránka Mesta Banská Bystrica, www.banskabystrica.sk; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

¹⁵ Pozn.: Od roku 2010 je objekt KOTVA v nájme mesta Banská Bystrica a mesto sa snaží nevyhovujúci technický stav objektov riešiť prostredníctvom viaczdrojového financovania, za pomoci výziev ROP a pod.

- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOMPAS, Internátna 12,
- Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – Komunitné centrum KOTVIČKA, Mičinska cesta 19,
- Zariadenie dočasného bývania KOTVA II, Mičinska cesta 19, Banská Bystrica, 4 malé ubytovacie bunky a 18 veľkých buniek, t.j. cca 80 ubytovacích miest pre rodiny s deťmi.

V zriaďovateľskej pôsobnosti Banskobystrického samosprávneho kraja sú nasledovné zariadenia sociálnych služieb:

- Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb Senium, Jilemnického 48 (ČM IX Radvaň), kapacita: 20 prijímateľov sociálnej služby v ZpS a 145 prijímateľov sociálnej služby v DSS,
- Stredisko DSS KOMPA, Ul. 29. augusta 13 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: 20 miest,
- Stredisko DSS PRAMEŇ, Dolná Strieborná 5 (ČM I Banská Bystrica), kapacita: DSS s ambulantnou formou – 28 miest, DSS s týždenným pobytom – 17 miest, rehabilitačné stredisko – 5 miest.¹⁶

Okrem orgánov miestnej a regionálnej samosprávy poskytujú sociálne služby v meste Banská Bystrica aj viaceré fyzické a právnické osoby, ktoré v súlade s platným zákonom o sociálnych službách sú oprávnené poskytovať sociálne služby, sociálne poradenstvo a sociálnu prevenciu.

¹⁶ Zdroj údajov: internetová stránka Banskobystrického samosprávneho kraja, www.vucbb.sk/portal; Centrálny register poskytovateľov sociálnych služieb, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.